

Інга ДОЛГАНОВА

ПАРАЛЕЛЬНІ СВІТИ ХУДОЖНИКА НІКІТІНА

Як часто буває: щиро захоплюємось чиеюсь творчістю, але чомусь так і не знаходимо часу або можливості поспілкуватися – просто так, ні для чого, нікуди не поспішаючи. І треба ж такому статися, що у найнеочікуваніший для цього момент, в якесь дивне літнє міжквартиння, коли тільки-но пом’якшилися умови нашого кількомісячного “ув’язнення”, з легкої руки директора Дніпровського міського театру ляльок Валентина Фетісова мені пощастило потрапити в гості до дивовижного художника, істинного деміурга лялькового всесвіту Віктора Нікітіна.

Власне, знайомі ми були й до того, періодично “перетиналися” на різних фестивалях. Та, мабуть, така моя вдача – якось важко було підійти, сказати, як давно закохалася у створених ним ляльок. Адже спочатку захопилася тими, котрі оселилися у харківському “Палаці казок” – театрі імени Віктора Афанасьєва. Потім коло розширилося: вистави в інших містах, фотографії, відеозаписи. І ось уже не уявляю себе без Маленького Принца, Бабані, інших персонажів, які ніби оселилися в мені й живуть собі власним життям, далеко відійшовши від тих вистав, з яких все розпочалося. Хто ж він, цей унікальний майстер?

* * *

Мабуть, в дитинстві Віктор Нікітін не дуже чітко уявляв собі, що означає працювати в театрі. Але його часто жартома називали “артистом”. Може, це якось залишилося на підсвідомості, тому коли настав час обирати, куди йти вчитися, хлопець зупинився на Одеському театральному-художньому училищі. Анітрохи не сумніваюся, що з нього вийшов би прекрасний актор – харизматичний, вдумливий, іронічний. Та іноді доля вирішує за нас. Тієї миті, коли він прийшов подавати документи і побачив у класах і коридорах училища усіяку театральну бутафорію, зрозумів, що хоче навчитися робити все це власноруч. Природні здібності та властива йому допитливість допомогли освоїти секрети професії. А коли на третьому курсі прийшов час проходити практику, Віктору Нікітіну порадили обрати Одеський театр ляльок, головним художником якого був відомий майстер Микола Вилкун.

Віктор Нікітін з ляльками з вистав “Гулівер” і “Тригрошева опера”. Режисер – М. Овсянников. Дніпровський міський театр ляльок.

У маленькій майстерні, як у келії, тихо, темно й порожньо. Не знаю, чому, але очікувала побачити тут феєрверк кольорів, цілу купу ляльок, кожна дивовижніша за іншу. От дійсно, наївна! Що ж їм тут робити? Всі ці маленькі актори давно роз’їхалися по власних театрах, залишивши “тата Карла” наодинці зі своїми думками, сумнівами й тривогами – як воно буде далі? Як працюватимуть театри у цей дивний нетеатральний час? Чи потрібне комусь буде тепер мистецтво граючих ляльок? Мовчки вдивляюся у ледь не єдиний театральний елемент у кімнатці – невеличкий макет майбутньої вистави, котрий ніби затягує у паралельний світ...

Марія Антоївна

Алєксандров

Побіснєв

Дертнєв

Бобчєв

Кулеу

Постмейстер

Ця практика стала для молодого художника не просто цінною – доленосною. Він отримав похвалу керівника, яка додала впевненості у своїх силах – за це вдячний йому й досі. Але не тільки Микола Вилкун побачив обдарованість юнака. Справа у тому, що Юзеф Гімєльфарб – тодішній головний режисер, засновник Одеського театру ляльок, людина стихійно талановита – і сам мав неабиякі інженерно-конструкторські здібності й нерідко навідував бутафорський та столярний цехи, робив креслення, за якими виконувалися декорації. Безсумнівно, він також звернув увагу на хлопця. Так чи інакше, Віктор Нікітін отримав можливість здійснити в театрі дипломну постановку – оформити свою першу виставу-казку, до якої мав створити декорації та тростинних ляльок. Сьогодні художник навіть не дуже пам'ятає, що це була за п'єса, але головне – сценографія у ній була “на висоті”. Адже одразу після захисту диплому головний режисер театру рекомендував випускникові їхати до Дніпропетровського театру ляльок, котрий шукав тоді художника-постановника.

* * *

Віктор Нікітін приходить в український театр ляльок у період бурхливих трансформацій, у часи зміни режисерських поколінь, коли відкривалися нові театри, і їх очолювали молоді лідери, котрі тільки й шукали точки опори, щоб перевернути світ. Вони прагнули зустріти однодумців серед таких же молодих артистів, художників. Тож у ті роки створювалося чимало цікавих творчих тандемів, навколо яких гуртувалися й потужні акторські сили.

Вчорашній випускник Одеського художньо-театрального училища знайшов “свого” режисера не одразу. Хоча спочатку атмосфера в театрі була доволі сприятлива. Якраз незадовго до цього змінилося керівництво, і хоча воно не дуже розумілося на специфіці театру ляльок, але прагнуло нових звершень. У цих умовах молодому художникові довелося працювати, віддаючи усі сили. 6-7 вистав на рік! І це при тому, що Віктор Нікітін завжди робив своїх ляльок власноруч, повністю продумуючи їхню механіку, враховуючи особливості пластики кожного персонажа.

Поступово майстерність його зростала. А робота з режисерами різних поколінь – Анатолієм Москаленком, Валерієм Пархоменком,

Валерієм Левченком – дозволила чіткіше зрозуміти свої мистецькі уподобання, випрацювати власну естетичну позицію.

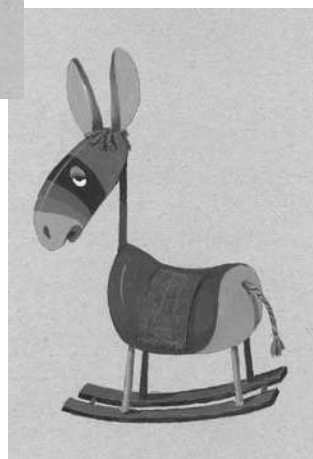
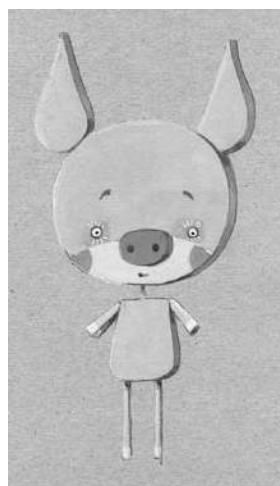
Надзвичайно чутливий до нових тенденцій, Віктор Нікітін завжди прагнув самовдосконалення. І в цьому плані важливою школою стали лабораторії для режисерів і сценографів, що їх започаткували директор Харківського театру ляльок Віктор Афанасьєв і головний художник колективу Олексій Щеглов. Ці лабораторії дали всім учасникам і нові знайомства, і неоціненний професійний досвід. Саме тут Віктор Нікітін зустрів засновника й головного режисера Черкаського театру ляльок, “наймолодшого заслуженого Союзу” Валерія Бугайова. Як виявилось, вони мали спільні погляди на мистецтво, і хоч зараз були готові працювати разом. Але жили в різних містах, в обох – обов’язки перед своїми колективами. Тож мрії про співпрацю довелося відкласти... ненадовго, бо сила подібних творчих імпульсів долає будь-які перешкоди.

Ескізи Віктора Нікітіна та сцена з вистави “Ревізор” М. Гоголя. Режисер – Євген Гімelfарб. Харківський державний академічний театр ляльок ім. В. А. Афанасьєва, 2005.

Ляльки та ескізи Віктора Нікітіна до вистави “Один-два-три-чотири п’ять – Вінні-Пух іде шукать!” О. Ковалю за А. Мілном (переклад Б. Заходера). Режисер – Олександр Коваль. Харківський державний академічний театр ляльок ім. В. А. Афанасьєва, 2020 р.

Невдовзі Віктор Нікітін умовив дирекцію свого театру запросити талановитого молодого режисера на постановку. Їхньою першою спільною роботою стала дитяча вистава “Мапа” за п’єсою Є. Жуковської – першою у довгій-довгій низці...

Як чимало талановитих людей, Віктор Нікітін, траплялося, не був “зручним” для керівництва. Тож обставини склалися так, що якоїсь миті постійну роботу у Дніпропетровському театрі ляльок він вирішив припинити, залишившись там запрошеним художником-постановником.

І – парадокс – саме в цей час В. Бугайову запропонували очолити цей колектив! В. Нікітін деякий час викладав у Дніпропетровському театральному училищі предмет “Технологія ляльки”, а потім переїхав до Кривого Рогу, куди його запросили на посаду головного художника місцевого театру ляльок. Минуло кілька років, перш ніж режисер і сценограф приступили в Дніпропетровську (тепер – Дніпрі) до першої спільної вистави для дорослих за мотивами повісті М. Лєскова “Лівша”.

Для В. Нікітіна робота в Кривому Розі давала новий досвід – та й зовсім інший рівень відповідальності – і нові можливості для професійного зростання. Одразу після приїзду В. Нікітін включився в роботу над виставою “Пісня гномика” (Г. Мартиросян), для якої зробив головного персонажа. Так, зі створення ляльки симпатичного Гномика почалася його співпраця з криворізьким колективом лялькарів, який очолила Наталія Бучма. Атмосфера була творча: життя в театрі кипіло, проводилися різноманітні тренінги, шукали незвичних форм спілкування з глядачами. Серед вистав, оформлених Віктором Нікітіним у співпраці з головним режисером у цей період – “Пурпурова квіточка” С. Аксакова, “Сонечко й снігові чоловічки” О. Веселова, “Попелюшка” Ш. Перро, “Син Чорної гори” Б. Юнгера. Художник запропонував запросити на постановку і Валерія Бугайова, з яким підготували виставу “Вересовий мед” за Р. Л. Стівенсоном.

В театрі завжди багато чого вирішує випадок. Так, внаслідок не дуже приємного збігу обставин – посередній “зальотний” режисер-початківець раптово покинув розпочаті репетиції вистави “Гуси-лебеді” – головний художник театру отримав абсолютно несподіваний для себе режисерський досвід. Концепцію через горе-новачка довелося придумувати самому, ескізи були готові, і за ними вже шили костюми й готували декорації, тому керівництво театру запропонувало Віктору Нікітіну довести роботу над постановкою до логічного кінця. Не маю сумніву, що і в цьому роді діяльності майстер досяг би значних успіхів – інакше чому б Валерій Бугайов стверджував, що смішнішою вистави не бачив? – але надто очевидно, що “сродною працею” для Віктора Нікітіна було зовсім інше...

Взагалі роки, проведені Віктором Нікітіним в Кривому Розі, були надзвичайно плідними. Окрім вистав свого колективу, він оформив низку постановок у Хмельницькому театрі ляльок, познайомившись з ще одним знаковим для цього часу режисером Леонідом Поповим, з яким продовжив співпрацю і пізніше. Разом були створені “Василькові рушники” Г. Павленка, “Перемелеться – мука буде” Ф. Званна, “Дума про козака Голоту” Н. Шейко-Медведевої, “Козак Усиня та Смертиха” О. Кузьміна. Художник побував на постановках у Львові, Харкові – слава про нього розходилася все ширше. Але головним магнітом залишався саме Дніпро[петровськ], особливо відтоді, як Валерій Бугайов став там головним режисером. Мине ще кілька років, перш ніж їм вдасться подолати бюрократичні перепони і об’єднатися. Та новий період в творчості обох вже розпочався. І після низки успішних вистав, серед яких були й такі дійсно незвичні, тонкі й глибокі, як “Маленький принц” з її нескінченним космічним простором, в якому яскравими зірками спалахували людські почуття, стали з’являтися резонансні постановки, котрі й підтвердили факт народження унікального дуєту, розголос про який переступив межі країни.

* * *

Друга половина 1980-х, вітри перебудови... Це був дивний ейфорійний час, коли здавалося, що ось-ось – і нарешті подолаємо все, що заважало розвиватися. Коли вірилося в свої сили і в те, що від твого мистецького висловлювання щось залежить. Мабуть, точніше за всіх сформулював те, як увійшли в часи перебудови Валерій Бугайов і Віктор Нікітін, Сергій Васильєв: “Вони зустріли її [перебудову. – ред.] мало не екзальтовано, салютуючи їй канонадою блискучих вистав – “Дракон”, “Лялька спадкоємця Тутті”, “Велосипед з червоними колесами”, “Принцеса, що стрибає”. Тріумфально утверджуючи доброту, лю-

дяність, чуйність, свободу від казематних догм, вони водночас запекло заперечували “моральні цінності” часів пізньюрадянської суспільної стагнації – брехню і покірливість, лицемірство і ворожість, ненадійність і безчесність.

<...> Секрет Бугайова та Нікітіна полягав у тому, що вони воліли не адаптувати дійсність, не підсолоджувати її, а відверто говорили з глядачами про власні тривоги, хвилювання, сумніви, болі, не соромилися оголювати свої слабкості і недосконалість, мали відвагу боротися за свій ідеал. Вони були гранично чесні – і це викликало повагу, навіть захват”.

У ті ж роки народилися такі резонансні вистави, як гостра сатира “Три товстуні” за Ю. Олешею, “трагічна комедія про добровільне духовне рабство” “Дракон” за Є. Шварцом, де митці в алегоричній формі висловлювалися про те, що відбувається в країні – і картина щоразу виглядала все менш оптимістичною. Характерно, що візуальні образи, створені у цих виставах Віктором Нікітіним, змусили глядачів і критиків згадати похмуро-саркастичні твори М. Салтикова-Щедріна, з такою силою і безжальністю художник говорив про найболючіше.

Здавалося, дует постановників досяг найвищих професійних сходинок, і творчий колектив під їхньою орудою мав пишатися такою співпрацею. Та ніби той, паралельний, світ владно диктував свої умови. Без-

Лялька Бабаня з вистави “Бабаня” К. Рубіної. Режисер – Валерій Бугайов, художник – Віктор Нікітін. Курський державний театр ляльок, 2016 р.

умно важко було тримати баланс в окремо взятому театрі, коли в усій країні дедалі стрімкіше наростали процеси руйнації. Імперія, яка доживала останні дні, поховала під своїми руїнами чимало людських доль і структур, що здавалися потужними й життєздатними.

Все розпочалося... з ремонту. Сьогодні цей буденний факт, розглянутий в контексті історії країни, котру так жваво й бадьоро взялися “ремонтувати”, сягає рівня недвозначної метафори. За два роки блукання чужими приміщеннями міцний каркас трупи вкрай розхитався. Коли немає умов для творчости, на поверхню спливає піна взаємних невдоволь, чвар, з’ясування стосунків... До слова, в ці ж роки ледь не пішов на дно “флагман” українських лялькарів – Харківський театр ляльок, тож дніпряни були в своїх проблемах не одинокі. Театр не врятувало навіть повернення у рідне приміщення. Шукати причини кризи можна довго... Констатуємо тільки сумний факт: у підсумку після тривалої невизначености, непорозумінь всередині колективу та конфлікту з обласним управлінням культури Валерій Бугайов залишив театр.

* * *

Навіть через багато років після цих подій розпитувати про той час не хотілося. Надто складною була ситуація. Надто швидко тріскався величезний льодовик, ламаючи все навколо, і країни-крижини розходилися в різні боки, розриваючи крихкі кристали людських зв’язків.

Ні, зв’язки між режисером і художником не розірвалися – ні тоді, ні потім. Разом поставили виставу “Хто?” у ДАЦТЛ імени С. Образцова, де Валерія Бугайова всерйоз розглядали як наступника засновника театру. Віктор Нікітін підтримав його і пізніше, коли той вирішив відмовитися від виснажливих “перегонів” і прийняв пропозицію очолити Курський театр ляльок. Ставили вистави в Болгарії, Німеччині, бували на престижних міжнародних фестивалях, отримуючи найвищі оцінки професіоналів. За значні досягнення у мистецтві театру ляльок ще 1994 року Віктор Нікітін став персональним членом Міжнародної асоціації лялькарів “UNIMA”, що є знаком великої пошани для кожного лялькаря світу.

Та, як мені здається, вже ніколи не довелось їм увійти у “ту саму ріку”, потрапити у “точку сили”, як тоді, наприкінці 1980-х. Насправді попереду в цього дуету було чимало значно сильніших і досконаліших, пронизливіших і “доросліших” вистав, аніж ті, що створювалися у ці роки. Але поєднання молодости й досвіду, відчуття азарту, фантастичного куражу, властиві саме цьому часу, повторити неможливо. Дніпряни й сьогодні згадують той період як найвищий пік розвитку свого театру ляльок.

Між тим, хоча наставала нова реальність, процеси руйнації, запущені наприкінці 1980-х – початку 1990-х відцентрово, навіть після створення незалежної держави не припинилися. Скорочувалися асигнування на культуру, настав період значних, іноді безповоротних болісних трансформацій. Як тоді театрам вдалося вижити? На це питання і сьогодні деяким колективам відповісти важко, так непередбачувано швидко розверзалися поруч чергові прірви: скорочувалися штати, раптом, ледь не за кілька днів, були масово звільнені у багатьох закладах культури представники старшого покоління. Зв’язки часів стрімко обривалися, і декому викрутитися з цієї ситуації так і не вдалося. Зокрема, Дніпро[петро]вському театру ляльок. 1995 року його з’єднали з ТЮГом, і відтоді почалася зовсім інша історія іншого колективу. Частина трупи, разом з якою був і Віктор Нікітін, категорично не прийняла умов, котрі, з погляду багатьох, вели до деградації театру. Тож група лялькарів на чолі з актором та режисером Михайлом Овсянниковим вийшла зі складу штучно зібраного колективу, створивши завдяки допомозі міського відділення Спілки театральних діячів України Експериментальне творче об’єднання “Театр актора та ляльки”.

Як було в ті роки існувати колективу, який не мав ані копійчини за душою – взагалі нічого, окрім інтелектуальних і творчих ресурсів? По суті, кілька років виживали як могли. Але, як не парадоксально, навіть в таких умовах талант Віктора Нікітіна був абсолютно потрібний. І саме талант і сила особистости художника допомогли вижити всьому колективу. Він підтримував його, так би мовити, і морально і матеріально. Створював чудових ляльок для концертів, вистав і телепрограм, привертаючи увагу до маленького театру, на той момент майже віртуального. Завдяки енергії Віктора Нікітіна, котрий згуртував навколо себе однодумців, підготували цілий телевізійний цикл (близько сорока програм!). “Шоу Одного Учня” / “Телевіслючок” було надзвичайно популярним і демонструвалося на різних каналах дніпро[петро]вського телебачення. За зізнанням Валентина Фетісова (котрого невдовзі запросили на посаду директора об’єднання), якби не його величезна повага до цього унікального майстра, він не певен, чи ризикнув би пов’язати свою долю з колективом. Але це відбулося, і через кілька років, після тривалих переговорів і постійних намагань переконати владу у доцільності створення міського театру ляльок, необхідну підтримку вдалося знайти.

* * *

2001 року Дніпровському міському театру ляльок було нарешті надано офіційний статус, а 2004-го, до Дня лялькаря, йому передали й власне приміщення.

Щоправда, розташоване воно бозна-де, в одному з віддалених районів міста. Та й розміри приміщення навряд чи могли вдовольнити – це була будівля стандартного для “спальників” дитячого садочка. Але “точку опори” було знайдено. І ось вже майже двадцять років Віктор Нікітін – головний художник Дніпровського міського театру ляльок. Навіть більш ніж скромні масштаби сцени не заважають йому творити дива, вільно експериментувати з простором і ... ошелешувати глядача, котрий відчуває себе центром цього всесвіту! Наче (за Булгаковим) художник володіє здатністю керувати тим самим “шостим виміром”...

А ляльки його, завжди виразні й неочікувані – вражають! І художніми якостями, і тим, як цікаво працювати з ними буває артистові. Зазвичай Віктор Миронович продумує та відпрацьовує кожен деталь свого творіння, тому всі вони надзвичайно надійні й зручні. Втім, іноді художник свідомо “вибиває” актора зі звичної комфортної ситуації, натомість надаючи можливість по-новому розкрити власну індивідуальність. Оскільки він є і автором інженерно-конструкторського вирішення ляльки, то й у цьому плані, трапляється, експериментує, досягаючи значного художнього ефекту. Так, приміром, у виставі “Білосніжка та семеро гномів” створив тростинних ляльок-гномів не з одним, а з двома гапїтами, та ще й з додатковим прорізом, де рухалася голова ляльки. Ох і намучилися ж артисти, намагаючись впоратися з ними! Але результат вийшов переконливий – кожен з героїв мав свою, абсолютно не схожу на інших пластику.

В рідному театрі прекрасно усвідомлюють, з майстром якого масштабу доводиться співпрацювати, мають величезну повагу до нього. Що іноді

*Віктор Нікітін з Гран-прі фестивалю “Січеславна”.
Дніпровський міський театр ляльок, 2010.*

приводить до кумедних ситуацій. Режисер Роман Гребенюк якось розповідав, як шалено боявся вперше зустрічатися з Віктором Мироновичем – ану ж його задум не викличе у художника зацікавлення? Ану ж не народиться між ними та іскринка, без якої справжня співтворчість неможлива? І хоча панікував він марно, правий був у тому, що для Віктора Нікітіна імпульс, який отримує від режисера, є визначальним. Ну хіба ж можливо придумувати ляльок для сто першої постановки “Білосніжки...”, “Трьох поросят” або “Дюймовочки”, якщо постановник не збудить розум художника цікавою ідеєю? Невичерпної фантазії Віктора Нікітіна вистачить, щоб працювати й за двох, але з роками йому все рідше хочеться братися за подібні роботи.

Марнославство художникові не властиве, хоча ціну собі він знає – щоправда, все одно, постійно сумніваючись, іронізуючи й не сприймаючи будь-які пишномовні епітети. І спроба розказати про всі премії та відзнаки, які отримав Віктор Нікітін – справа невдячна, всі наступні сторінки зайняв би довгий перелік. Тому, хто взявся б все це відстежувати, щиро не позаздрила б. Бо художник свої численні дипломи не колекціонує, не збирає архівів, рецензій. Що, на жаль, сильно ускладнило б роботу того, хто вирішив би ретельно дослідити його творчість. А згадати хочу лише одну відзнаку, звання “Заслуженого діяча мистецтв України”. І тільки для того, щоб підкреслити факт, з яким величезним запізненням, лише 2015 року, країна спромоглася вручити її митцю.

Намагаючись підрахувати, скільки ж вистав поставив Віктор Нікітін, підійшла до цифри сто двадцять. Але це тільки те, що довелося відстежити, так би мовити, “на поверхні”. А яка кількість залишилася поза увагою – сказати не беруся. Чула, що всього він здійснив ледь не чотириста постановок. Їхня географія досить різноманітна. Означу тільки центри, де, окрім Дніпра, Віктор Нікітін найчастіше виступав як художник-постановник. Це, звичайно, Київ – там він багато зробив разом з такими режисерами, як Сергій Єфремов у Київському муніципальному академічному театрі ляльок на лівому березі Дніпра та Юрій Тітаров у Театрі ляльок “Равлик”. Не обминув Віктор Нікітін і Харків, який свого часу дав шліфовку його природним здібностям. Там він співпрацював з Олександром Рідним, Євгеном Гімельфарбом, Ігорем Мірошниченком, а нещодавно став, так би мовити, “хрещеним батьком” у дебютній роботі Олександра Ковалюка. Не стверджуватиму, що всі ці роботи були етапними для майстра, але для театру – вкрай важливими.

І, мабуть, не помилюся, якщо скажу: серце художника і сьогодні залишається там, де працює (знов-таки, у паралельному нинішньому світі) Валерій

Бугайов, де він створює свої неймовірні вистави-фантазії. “Король помирає” Е. Іонеско, “Повелитель мух” за мотивами роману В. Голдинга, “Венеційське адажіо, або Кіт, який жив у водостічній трубі” В. Бугайова за мотивами оповідання Дж. Ейкен, “Бабаня” К. Рубіної, “Сестра моя Русалонька” Л. Разумовської... Якби мені не пощастило жити там, де працює Оксана Дмитрієва, то буквально лікті кусала б від заздрости. Але маючи свої магніти, просто щиро жалкую, що можу побачити спільні постановки цього тандему тільки у записі, і з деяких вистав – лише фрагменти, фотографії... Та навіть у такому вигляді вони западають в душу.

Як у кожного творця, у Віктора Нікітіна є чимало професійно зроблених ляльок найвищого гатунку. Але є справжні шедеври, якісь феєричні створіння, в котрих так дивовижно сплелось умовне, суто театральне і життєве, до болю знайоме, що потім довго не можеш забути. От про таких ляльок хотілося б розпитувати у нього довго-довго. Ну от з яких найтонших духовних матерій можуть народитися подібні задуми? Чи не відчуває художник порожнечі, коли такі “діти” йдуть з його майстерні? Втім, ці думки так і залишилися “у повітрі”, так і не матеріялізувавшись у мене в запитання – Віктора Нікітіна не дуже-то й змушиш говорити про такі речі. Відповідь жартом або підкреслено приземлено. Але той “тонкий план” все одно нікуди не подінеш – він торкатиметься своїми невагомими пальчиками-павутинками. І не відпускати, зазираючи в тебе дивовижними очима Бабані...

Минають роки, та несуть вони не спокій – нові випробування. Добре розумію тривоги художника, котрий навіть ювілей свій відзначав цього року неголосно – що порадиш, карантин... От хтозна, як воно буде далі? Як працюватимуть театри? Чи живуть вони взагалі, чи не поглине їх вир віртуальної дійсності? Адже так часто й нав'язливо повторюють сьогодні: після всього цього все радикально зміниться, так що реальність і не впізнаємо, пірнаючи у паралельний світ... Вдивляюся у майстерні Віктора Нікітіна у невеличкий макет майбутньої вистави, в чій долі художник поки що сумнівається... І вірю: їй – бути! В цьому переконує все! Темносиній оксамитовий покрив літнього неба, легенький вітерець, який так приємно ворухить волосся, що особливо відчувається після багатьох тижнів, безвиїзної проведених вдома, натхненний жаб'ячий хор з ближнього ставка, цей хор завжди трохи драгує художника... Адже всі вони невтомно стверджують: життя триватиме – причому, нормальне, земне, не паралельне. А якщо так, то й театр ляльок не ділиться нікуди!